

Berättelsen om Orvar Bergmark

Örebros största idrottsman genom tiderna. Orvar var aktiv, i världsklass, som bandy- och fotbollsspelare, men därutöver, tränare, förbundskapten och expertkommentator.

Orvar Bergmark föddes i Bureå den 16 november 1930. Vid tre års ålder flyttade familjen till Byske. Pappa Ernst var bagare och även Orvar lärdes upp i yrket.

-Arbetet vid familjens bageri gjorde att jag började tidigt men var klar klockan två. Därefter kunde jag ägna mig åt idrott resten av dagen, berättade Orvar.

I de tidiga åren var Orvar utöver bandy och fotboll talangfull i friidrott och skidor.

-Jag hade kanske blivit en stor skidåkare om pappa levte, reflekterade senare Orvar.

Till Örebro

Efter pappa Ernst tidiga död flyttade mamma Signe till Örebro 1947 med Orvar och hans två systrar. Orvar fortsatte inom bagaryrket. Första idrottsföreningen blev IF Start då Orvar var Sverigebäst i kula som 15-åring. Men kusinen Olle Säaw förde in Orvar i ÖSK bandy och fotboll. Debuten i fotbollens A-lag skedde som center 1948 och som back i bandy 1949. Genom tränaren "Pära" Kaufelt omskolades Orvar till högerback i fotboll och togs ut till Putte Kocks landslag 1951. I laget fanns också ÖSK:arna Arne Lundqvist och Gösta Lindh, imponerande.

Redan år 1954 var Orvar framträdande spelare och "Stor Grabb" i både bandy och fotboll. Det ledde till att Orvar värvades till AIK under säsongen 1954/1955. Främsta motivet var att komma med på AIK:s resor till Fjärran Östern. Noterbart är att akademiledamoten Lars Forsell och deckarförfattaren Stig Trenter, vid en ryktbar resa, var i Örebro för att försöka värva Orvar till AIK.

Åter i Örebro blev Orvar och ÖSK svenska mästare i bandy 1957 & 1958.

-Jag har aldrig mött idrottsmän som älskade sin idrott så högt som ÖSK:s bandyspelare under denna framgångsperiod, mindes Orvar.

ÖSK:s fotbollslag gick upp i allsvenskan 1960 med Orvar som lagkapten och tränare. Orvar deltog i Bandy-VM 1961.

VM 1958

Orvars största idrottsliga framgång är VM i fotboll 1958. Sverige gick överraskande till VM-final efter att besekrat Västtyskland i en dramatisk semifinal. I finalen blev Brasilien för svåra och vann med 5-2. Framträdande var Garrincha och den unge Pelé. Orvar blev tillsammans med "Nacka" uttagna i världslaget som högerback respektive vänsterytter. Guldbollen 1958 tilldelas Orvar Bergmark med motivet "förmågan att växa med uppgiften samt det förebildliga uppträdandet".

Proffs i Roma

Åren 1962-64 tillbringade Orvar med familj i Rom. På grund av begränsningar av antalet utländska spelare i laget blev det inte så många A-matcher. Men Orvar passade på att grundligt förbereda sig för en kommande tränar- och förbundskaptenkarriär.

Nyår 1965 återkom Orvar med familj till Örebro. I mars, på Stadion, kunde Orvar som center vara med och vinna sitt tredje SM-guld med ÖSK:s bandylag.

Förbundskapten

När Orvar tillträdde om förbundskapten 1965 var han den förste heltidsanställda. Sverige hade halkat efter och inte deltagit i VM sedan 1958. Orvar införde året runt träning i ett led att

stärka svensk fotboll. Svenska landslaget blev succesivt allt bättre och kvalificerade sig till EM i Italien 1968.

Största framgången var kvalificeringen till VM i Mexico 1970. Efter 22 år var Sverige åter med och gjorde upp om VM-titeln. Sverige gick inte vidare från gruppspelen efter en tveksam insats mot Italien. Orvar tog konsekvensen av resultatet och avgick.

Radiokommentator

Efter perioden som förbundskapten fångades Orvar upp som kunnig och uppskattad kommentator för bandy och fotboll. Mångårigt kommenterade Orvar och Tommy Engstrand fotbollens landskamper. Tommy ser, alltså, Orvar tillsammans med Assar Rönnlund, som de främsta sportanalytikerna i radion genom tiderna.

Berättelsen om Orvar Bergmark

År 2005 arrangerade ÖLIS en utställning om Orvar Bergmark. En lunch hos landshövdingen Sören Gunnarsson samt en "Minnenas afton" på Nöjeskrogen genomfördes.

Minnenas afton ledes av Tommy Engstrand med uppträdande av Peter Flack. Orvar hyllades av ÖLIS medlemmar, hustrun Ulla med döttrarna Eva och Maria samt UEFA:s president Lennart Johansson, VM-laget 1958 med "Fölet" Berntsson, Reino Börjesson, "Bajdoff" Johansson, Sigge Parling, "Julle" Gustavsson, Agne Simonsson och Kurre Hamrin. VM-laget 1970 med Leif Eriksson, Ronnie Hellström, Ove Kindvall, Sven-Gunnar Larsson, Thomas Nordahl, Björn Nordqvist och Tommy Svensson. Bandylegenderna Arne Argus, Curt Einarsson, "Gucko" Jansson, "Yppe" Palmqvist, "Pinnen" Ramström och Olle Säaw.

Fotboll

- 290 matcher i allsvenskan & Div 2 för ÖSK
- Tränare i ÖSK, 1959, 1961, 1971-73, 1978
- 94 landskamper, VM-silver 1958 & Guldbollen 1958
- Förbundskapten 1965-1970, EM 1968, VM 1970

Bandy

- 141 allsvenska matcher för ÖSK, SM-vinst 1957, 1958, 1965
- 24 landskamper, 1951-1962, VM-silver 1961

Thomas Eklund

Artikeln var publicerad i tidningen Idrottsarvet nr 70 - 2021